

HET DAATSELAARSEPAD 14 KM

Startpunt → Restaurant De Dennen

Openbaar vervoer → Buslijn 80, halte De Dennen

U vertrekt vanaf de parkeerplaats van restaurant De Dennen in noordelijke richting, via het voetpad over de Groeperkade.

1 De Groeperkade

Zie tekst nummer 1 van 'Breeschoterpad'.

Bij de Wittenoordseweg gaat u rechtsaf. U kunt op dit punt eventueel overstappen naar het Breeschoterpad. Volg hiervoor de aanwijzingen op het 'overstappaneel'.

2 Fort Daatselaar

Fort Daatselaar, een prachtig aarden verdedigingswerk met een gesloten ringwal, ligt op de plaats waar de Groeperkade samenkomt met de Slaperdijk. In de jaren tachtig is het fort geheel gerestaureerd. De eerste steen, in 1766 gelegd, is nog zichtbaar in het sluisje bij het bruggetje. Het ooit zo krijgshaftige decor is nu een schitterend natuurgebied, waar onder andere diverse soorten libelles vredig rondzwermen.

3 De Slaperdijk

Eeuwenlang had de Vallei last van overstromingen. Daarom is tussen 1652 en 1664 de Slaperdijk aangelegd. Deze dijk moest voorkomen dat bij een doorbraak van de Rijndijk, het Utrechtse deel van de Vallei onder water zou lopen. De dijk loopt vlak langs de

Boommarter

provinciegrens op Utrechts gebied. Bij de aanleg van de Grebbelinie na 1735, is de dijk als dwarskade gaan dienen. Tegenwoordig worden hier wel eens sporen van de boommarter aangetroffen. Dit dier schuilt overdag in de gaten van de oude bomen.

4 Grand Canal

Als u de Slaperdijk hebt verlaten, komt u aan bij het Grand Canal. Het ligt recht tegenover de toegangsweg naar Kasteel Renswoude en maakt deel uit van de Franse parkaanleg. In het begin van de 18e eeuw liet de kasteelvrouw Maria van Reede-Duyst van Voorhout het kanaal aanleggen naar voorbeeld van Versailles. Uit verhalen blijkt dat dit was om haar echtgenoot, Frederik Adriaan baron van Reede, te verrassen bij zijn terugkomst van vredesonderhandelingen na de Spaanse Successieoorlog. En daarnaast was het ook als werkverschaffing bedoeld voor werkloze inwoners van Renswoude.

De route verkorten? Hiervoor gaat u aan het einde van het Grand Canal rechtsaf en volgt u de Dorpsstraat door het centrum van Renswoude. Als u deze weg blijft volgen komt u na ongeveer 2 kilometer weer uit bij restaurant De Dennen.

Indien u bent begonnen bij het 'opstappunt', dan begint uw route op dit punt.

5 Kasteel Renswoude

Sinds de 14de eeuw stond er op deze plaats een burcht die de Borgwal werd genoemd. Maar kasteel Renswoude kwam hier in 1654 voor in de plaats. In 1985 is het kasteel bijna geheel uitgebrand, maar de restauratie is in 1988 voltooid. Renswoude was vroeger een Hoge en Vrije Heerlyckheid. De doodstraf mocht dus door de kasteelheer worden uitgevoerd. Hiervoor stond een galg in het dorp die overigens slechts één keer is gebruikt. Het park bij het kasteel was oorspronkelijk in Franse stijl, met loodrecht op elkaar staande paden en hagen. Sommige elementen, zoals het 'bloemstuk' naast het kasteel, de stenen tuinvazen en de duiventoren herinneren daar nog aan. In het begin van de 19e eeuw werd het park omgevormd tot de zogenaamde Engelse landschapstijl, met kronkelpaden, doorzichten en natuurlijk aandoende vijvers.

6 Boerenhoeve De Rouwe Hofstede

Deze boerenhofstee wordt al in een acte van 1321 genoemd als 'Groot Dashorst'. Sinds de 17e eeuw wordt de naam Rouwe Hofstede gebruikt. Volgens de overlevering is de naamsverandering tot stand gekomen door een onverschillige boer die Aart heette. Hij had de bijnaam Aart de Ruwe. Dat werd in dialect dus al snel Aart van de Rouwe Hofstede. De boerderij is sinds 1850 het eigendom van de familie van Ginkel en functioneert nog steeds als melkveebedrijf.

Na de Rouwe Hofstede gaat u recht door de Oude Holleweg op. U kunt echter op dit punt de route ook met 3,5 km verkorten door rechtsaf de Groeperkade op te gaan.

7 Herenhuis en boerderij De Engelaar

Ten westen van de Groeperkade ligt tussen de bomen het oude herenhuis en boerderij Engelaar verscholen. In de 17e en 18e eeuw woonde de patriciërsfamilie Van Beeck hier. Jan Frederick van Beeck, heer van Engelaar, was o.a. raad in de vroedschap van de stad Utrecht, maar zijn drie ongetrouwde dochters stonden bekend als 'de dronken freules van Engelaar'.

Kasteel Renswoude

Zorg voor ons landschap
BAKENS IN DE TIJD

De natuur en de mens laten sporen na in het landschap. En er komen voortdurend nieuwe sporen bij: van pingoruïnes uit de ijstijd en grafheuvels uit de prehistorie, tot houtwallen, knotbomen en zelfs begroeide vuilnisheuvels van nu. Die natuurlijke en culturele landschapselementen vertellen verhalen over ons landschap. Landschapsbeheer leert ons die verhalen lezen en stimuleert daarmee het beheer van landschapselementen, zodat zij ook in de toekomst een eigen plaats hebben. Deze twee klompenpaden zijn in samenwerking met de gemeenten Scherpenzeel en Renswoude, landgoedeigenaren, agrariërs en vele vrijwilligers tot stand gekomen. Voor meer informatie over het project, kijk op www.landschapsbeheerutrecht.nl onder 'historische voetpaden'.

Praktische informatie

- Twee rondwandelingen: Het Breeschoterpad (6 km) Het Daatselaarsepad (14 km)
- Markering: gele en blauwe markeringen in de vorm van een klomp.
- Routes combineren: het is mogelijk de routes te combineren. Zowel in de brochuretekst als in het veld vindt u aanwijzingen waar de routes op elkaar aansluiten.
- Bezienswaardigheden: de nummers op de plattegrond verwijzen naar de bezienswaardigheden langs de route.
- Onverharde paden: niet geschikt voor kinderwagens of rolstoelen.
- Honden aan de lijn: omdat er veel vee en wild in het gebied is, bent u verplicht honden aan de lijn te houden.
- Brochure: de brochure met achtergrondinformatie is verkrijgbaar bij Restaurant De Dennen in Renswoude en bij de VVV's in de regio.

COLOFON

Productie: Landschapsbeheer Utrecht
Tekst: vrijwilligers van de wandelwerkgroepen Scherpenzeel en Renswoude i.s.m. Landschapsbeheer Utrecht

Illustraties en foto's: Chris Achterberg, Benudine Feber, Archief Vereniging Oud Scherpenzeel, Archief Historische Vereniging Renswoude, N.F.D.H.

Vormgeving: www.PressArt.nl

© Concept Klompenpaden en productie: Landschapsbeheer Utrecht en Peter Pim Stolker, www.PressArt.nl

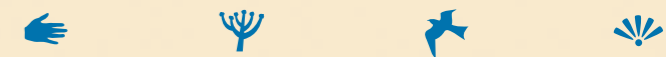
Met speciale dank aan de vrijwilligers en medewerkers van de wandelwerkgroepen Scherpenzeel en Renswoude.

Voor vragen kunt u bellen met de gemeente Scherpenzeel (033-2772324) of Renswoude (0318-578161).

De aanleg van deze klompenpaden zijn tot stand gekomen met subsidie van Provincie Utrecht, Nationale Postcode Loterij, Gemeente Scherpenzeel, K.F. Hein Fonds en Gemeente Renswoude.

2005, 1e druk. Landschapsbeheer Utrecht, De Bilt
Alle rechten voorbehouden.

€ 1,00

Wandelen over landgoederen, boerenerven en de Grebbelinie in de Gelderse Vallei

HET BRESCHOTERPAD 6 KM

HET DAATSELAARSEPAD 14 KM

KLOMPENPADEN

provincie Utrecht

K.F. Hein, fonds

HET BREESCHOTERPAD 6 KM

Ontdek het mooie buitengebied van Renswoude en Scherpenzeel.

Wandelen door het agrarische gebied, over landgoederen, langs

boerenerven en delen van de Grebbelinie. Rust, kleinschaligheid en

de combinatie van cultuur en natuur bepalen hier de sfeer. Deze

twee wandelroutes zijn een prachtig visitekaartje van de Gelderse

Vallei. Klompen aan, rugzak op en gaan.

KLOMPENPADEN

Startpunt → Restaurant De Dennen
Openbaar vervoer → Buslijn 80, halte De Dennen

U vertrekt vanaf de parkeerplaats van restaurant De Dennen in noordelijke richting, via het voetpad over de Groeperkade.

1 De Groeperkade

De wandelroute begint bij het noordelijke gedeelte van de Groeperkade. Dit is één van de 6 dwarskaden die deel uitmaken van de Grebbelinie, een verdedigingsstelsel tussen Rhenen en Spakenburg. Deze verdedigingslinie diende om de vijand uit het oosten tegen te houden. Dit kon door het terrein onder water te laten lopen, wat overigens nooit is gebeurd. Wel heeft de Grebbelinie in de Tweede Wereldoorlog een rol gespeeld. Er is hier toen hard gevochten en er zijn meer slachtoffers gevallen dan in alle eeuwen daarvoor. In 1951 werd de Grebbelinie definitief opgeheven als verdedigingswerk. Een groot deel van de Grebbelinie is nu in beheer bij Staatsbosbeheer.

Bij de Wittenoordseweg gaat u linksaf. U kunt op dit punt eventueel overstappen naar het Daatselaarsepad. Volg hiervoor de aanwijzingen op het 'overstappaneel'.

De Barneveldsestraat was vroeger nog een zandweg

2 De ontginning

Rond 1875 was een gedeelte van dit gebied één grote moerassige heidevlakte met een paar vennetjes. Op de hogere dekzandruggen lagen boerenhoeven met kleine stukjes grond. Om de landbouw verder te ontwikkelen en grootschaliger te maken werden onder andere tussen Groot Wolfswinkel en Nieuw Wittenoord stukken heide ontgonnen. Op plaatsen waar de grond niet geschikt was voor landbouw, werd bos aangeplant. Vanwege de drassigheid gebeurde dit op zogenaamde rabatten. Dit zijn opgehoogde stukken grond tussen ontwateringsgreppels, zodat de bodem droog genoeg was om de bomen te laten groeien. Het naaldbout dat is geplant, werd gebruikt voor het stutwerk in de kolenmijnen. Pas rond 1930 is het laatste deel van dit gebied ontgonnen.

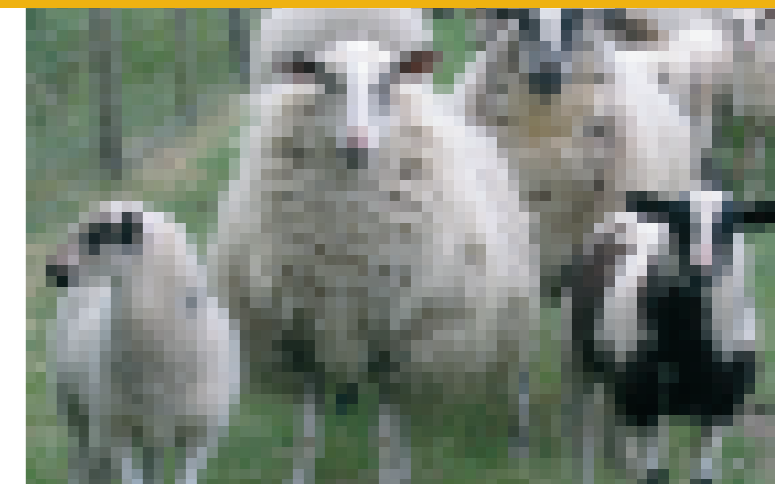
3 Landgoed Scherpenzeel

De route loopt voor een groot deel over landgoed Scherpenzeel, een familiebezit van 1000 hectaren natuur en landbouwgrond. Diverse boscomplexen en boerderijen, zoals bijvoorbeeld Hoeve Breeschoten, maken deel uit van het landgoed. In 1793 werd Landgoed Scherpenzeel gekocht door de in Zuid-Afrika rijk geworden Amsterdamse koopman J.B. van Naamen. Zo ontstond de verervingslijn naar de familie Royaards en de huidige eigenaren. Het landgoed is gerangschikt onder de Natuurschoonwet. Mede dankzij deze Natuurschoonwet zijn bos- en natuurterreinen in stand gehouden en kan de verwevenheid van landbouw en natuur blijven bestaan.

4 Buurtschap Breeschoten

Buurtschap Breeschoten is een gebied met houtwallen, natuurlijk gevormd bos en weidepercelen. Zandwegen verbinden de oude boerenhoeven met elkaar. Een aantal boerderijen in deze regio, zoals Ubbeschoten, Veenschoten, Kolfschoten en Henschoten, eindigt op -schoten. Schoten is afgeleid van het Germaanse 'skautum'. Dit betekent een beboste hoek zandgrond, uitspringend in een moerassig terrein. In dit historische kleinschalige landschap ligt ook de Breeschoterplas. Dit ven van kwelwater is in 1915 verder uitgegraven voor de eendenjacht.

U kruist twee keer de Barneveldsestraat. Let op met oversteken!

Schoonebeker schapen

5 Hofstede Heintjeskamp

Vanaf de Barneveldsestraat ziet u na ongeveer 400 meter de prachtig gerestaureerde boerderij Heintjeskamp. De oorspronkelijke hofstede Heintjeskamp is opgesplitst in 4 boerderijen, te weten; oud, nieuw, groot en klein Heintjeskamp. De splitsing van agrarische bedrijven maakte het mogelijk het bedrijf te verdelen over meerdere familieleden. De intensivering van de landbouw (onder andere het gebruik van kunstmest) zorgde ervoor dat de opbrengst van deze gesplitste bedrijven toch voldoende was om van te kunnen leven. Heintjeskamp is nu een modern pluimveehouderijbedrijf.

6 Ven Groot Wolfswinkel

Aan het einde van de route passeert u een fraai heideveld, waarin een bosven ligt. Dit gebied heet Groot Wolfswinkel en de ven wordt ook wel het moeras bij Groot Wolfswinkel genoemd. De Gelderse Vallei was vroeger een uitgestrekt moerasbos. Hoe dat er ongeveer heeft uitgezien, kunt u zien bij dit ven bij Groot Wolfswinkel. Enige jaren geleden is de heide rond de plas weer in oude glorie hersteld en is de opslag verwijderd, waardoor er weer licht op de bodem komt en de heide weer kan uitbreiden. Om te voorkomen dat het gebied rond de plas opnieuw dicht groeit, worden schapen ingezet: het oude Schoonebeker ras.